

Befejeződött a magyar–csehszlovák barátsági hét

Befejeződött a magyar–csehszlovák barátsági hét. Tapasztalatait tegnap értékelték a Hazafias Népi Front Csongrád megyei bizottságán. Az összejövetelen az MSZMP Csongrád megyei bizottságának képviselőjében megjelent Kamenszki Péter. Részt vett az eseményen dr. Berencsi György, a Hazafias Népi Front városi bizottságának elnöke.

A megjelenteket — köztük a csehszlovák delegáció tagjait: Pavol Gombos nagykövetségi első titkár, a budapesti Csehszlovák Kulturális és Tájékoztató Központ igazgatóját, Peter Tyc és Tibor Chovan igazgatóhelyettesét, Mata Mihály és Villányi Zoltán munkatársakat — Eitlerné dr. Szilágyi Júlia, a megyei béke és barátság bizottság elnöke köszöntötte. Molnár Sándor, a Hazafias Népi Front megyei bizottságának titkára a barátsági hét eseményeiről szólva elmondotta: a Szeged felszabadulásának 35. évfordulójához kapcsolódó barátsági hét rendezvényei jól szolgálták a két nép barátságának ügyét. A több mint 40 politikai és kulturális rendezvény, a baráti találkozók, a kulturális programok, a politikai és szakmai tanácskozások, a kiállítások sora jól lehetőséget szolgáltatott arra, hogy a megye lakossága — a különböző rendezvényeken 15 ezren vettek részt — megismerje a csehszlovák népet, a fejlett szocializmus építésében elért eredményeit. A vendégeknek alkalmuk volt — például a Pityvaroson

Acs S. Sándor felvétele

Molnár Sándor értékelte a barátsági hét eseményeit

és a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán megrendezett baráti találkozón — megismerkedni a megyében élő nemzetiségek életével, munkakörülményeivel. A barátsági hét eseményeit mindenütt nagy érdeklődés kísérte, a kulturális programok közül különösen nagy sikert aratott a Sztrahovanka Prágai Tánc- és Énekegyüttes műsora, s a brnói vonós-négyes koncertje.

A csehszlovák delegáció nevében Pavol Gombos összegyezte a barátsági hét tapasztalatait. Többek között arról a kellemes benyomás-

ról szólt, melyet az őszinte légkörben lezajlott baráti találkozók szereztek a barátsági hét csehszlovák résztvevői. A megye lakosságának képviselőivel, a nagyüzemek munkásaival, értelmiségiekkel, a termelők szövetkezetek dolgozóival, a KISZ-fiatalokkal folytatott közvetlen beszélgetések tapasztalatait — mondotta — további munkájukban, a magyar–csehszlovák barátság elmélyítését célzó tevékenységben hasznosítják.

A csehszlovák delegáció tegnap, a délutáni órákban elutazott Csongrád megyéből.

Kisteleken gázvezeték adnak át

Október 16-án, a nagyközség felszabadulásának 35. évfordulóján a főtérig húzódó gázvezeték adnak át Kisteleken. A szovjet hősi emlékmű szomszédságában égnék majd a fáklyák, amelynek lángját a vezeték érkező földgáz táplálja. A DÉGÁZ szakemberei jelenleg az utolsó simításoknál tartanak. Gyakorlatilag csak a kandelábereket (gázegőket) kell elhelyezni. A „nagyközépnomású” gázvezeték már megépítették a pusztaszeri elosztótól a kisteleki nyomástartóvezetőig. Elkészült az Árpád utcai gerincvezeték. Két 19 lakásos lakóházban már gázzal fűthetnek. Várható, hogy az idén befejeződik az E3-ös út melletti elosztó kialakítása, továbbá a Kossuth utca páratlan oldalán és a Petőfi utca páros oldalán az elosztótól számított 200–200 méter távolságig húzódó középnyomású gázvezeték.

Milliárdos értékű felajánlások

Az elmúlt három héten újabb 200 város és falu lakossága csatlakozott a hátránk felszabadulása 35. évfordulójának és a XII. pártkongresszusnak a tiszteletére kibontakozott településfejlesztési munkaversenyhez. A Hazafias Népi Front Országos Tanácsánál elmondották: az eddig beérkezett vállalkozások összege szerint október elejéig több mint egymillió forint értékű társadalmi munkafelajánlást tettek.

Külön is említést érdemel, hogy — a népgazdasági érdekeknek megfelelően — mind több helyütt összpontosítják az erőket a már megkezdett iskola, óvoda, bölcsőde és más, a közönség céljait szolgáló létesítmény építésének mielőbbi befejezésére. Mind szervezeten belül, hanem a lakosság életkörülményeit javító tanácsai fejlesztési tervekhez is a társadalmi felajánlások.

Sokhelyütt parkok, játszótérek, sportpályák tervei formálódnak a helyi kezdeményezések nyomán. Ami különösképp figyelemre méltó: már nemcsak az építést, hanem egyre inkább a fenntartást, a karbantartást is vállalják a lakó- és munkahelyi közösségek, levéve a gondot a tanács költségvetési üzemének „válláról”.

Felszabadulásunk közelgő évfordulóján, hazánk településeinek többségében történelmi emlékhelyek építésére, a meglévő felújítására indította a lakosságot. (MTI)

Hazaérkezett Lódból a kereskedelmi és vendéglátóipari küldöttség

Hazaérkezett a lengyelországi Lódból az a kereskedelmi és vendéglátóipari küldöttség, amely a hét elején utazott testvérmezejünkbe, hogy tanulmányozza az áruházi rendszerben működő kereskedelmi és vendéglátóipari egységek munkáját, üzemi és munkaszervezésének tapasztalatait, árubeszerező tevékenységét.

Az épülő Szeged nagyváros ház létesítésére-üzemeltetésére társult vállalatok vezetői — Telkes György, a Kompart Ruházati Vállalat igazgatója, dr. Azari Zoltán, a

Szegedi ÁFÉSZ elnöke és Dékány László, a Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat igazgatója — megállapodást kötöttek Lódban kölcsönös árucserére létrehozására, tapasztalatcserére, szakemberek látogatásaira, csereudultetésre vonatkozóan. A megállapodást lengyel részről a központi áruházi igazgatója, a területi fogyasztási szövetkezet elnöke, a területi belkereskedelmi vállalat igazgatója és a területi mezőgazdasági szövetkezetek szövetségének elnöke írta alá.

Haszon, kiadás nélkül

Egyre fontosabbá váló termelési, anyagi tényező az az idő, mely a beruházások kivitelezéséhez — a műszaki jellemzők, s a rendelkezés alapján — szükséges, s amennyi ténylegesen eltelik a kezdéstől az átadásig. Tavaly tizenöt százalékkal növekedett a befejezetlen beruházások állománya, s értéke elérte a 175 milliárd forintot. Az ismeretes megismerések következtében valamelyest apadt a fejlesztések folyamának számszerű szintje, ám még így is az év elején 5200 beruházáson dolgoztak a kivitelezők, s e munkák együttes költségvetésének összege meghaladja a 700 milliárd forintot.

Szemléletes képet kaphatunk a beruházások összetételének változásáról a következők segítségével: 1975-ben övenöt nagyberuházás állt kivitelezés alatt, jelenleg ez a szám harmincnégyre csökkent. Igen ám, de a szóban forgó fejlesztések átlagos nagysága — teljes költségvetésének összege — megnőtt, 3,9 milliárdról 5,6 milliárd forintra, azaz, az állami költségvetés javak mind nagyobb része kötődik így le, s sürgetővé téve a kamatok fizetésének kezdetét. A már említett korlátozások ellenére idén a középtávú tervben előirányzottal szemben húszmilliárd forinttal nagyobbak a beruházási célú kiadások. Ahogy mondani szokták: kényeszerpályán mozognak a már megkezdett fejlesztések, pénz kell a folytatásukhoz, ez magyarázza a többletet. Ám éppen ez a kényeszerpálya követeli, hogy a forint első sorban a folyamatban levő beruházások mielőbbi befejezését szolgálja.

Futunk a pénzünk után — ezzel a köznapi kiszólással érzékelhetjük azt a furcsa állapotot, amikor a befektetett, de még nem kamatozó összegek mielőbbi hasznát hajtását szorgalmazzuk. Amire nyomós okunk, hogy nemzetközi összehasonlító vizsgálatok eredménye szerint a hazai beruházási idő kétszer nagyobb az átlagosnak tarthatónál, s négyszer több akkor, ha az élővonalat megtestesítő országok építő-, szerelőiparához mérjük. Másfajta tapasztalatot felhasználva szemléltetjük: az egy év alatt üzembe helyezett nagyberuházásokat elemezve kiderült, hogy átlagos megvalósítási idejük túllépte a hat esztendő, s az átadás, az eredeti határidőhöz képest tizenhét hónapot késett. A tervezett kamatok késedelme is legalább ennyi, gyakran azonban több, s az sem kivétel, amikor a kamatokról a népgazdaságnak le kell mondania.

Az építőipar tevékenységének nagyobb része — a legutóbbi években 78–79 százaléka — beruházási célú építés. Mondhatnánk, s nem indokolatlanul, sok múlik tehát az építőipar, azaz, az építőipar napjainkban nyolcvanezer fele terméket — anyagot, eszközt — használn rendszeresen. Ezek folyamatossá előteremtése — az importtól az egészen más ágazatokban levő szállítókig — nem könnyű. Ezt figyelembe véve, valamint a kivitelezők — építkezők, szerelők — szervezési színvonalát ismerve, s nem elfeledkezve a munkafegyverem olykor meglehetősen lazaságairól sem, érthetővé — de elfogadhatóvá aligha — válik a reprezentatív vizsgálata megállapította tény: az építő- és szerelőiparban 18–20 százalék a veszteségidő. Mindez száz munkaórától tizennyolc-húsz, tehát úgy illan el, hogy nincs mögötte hasznos teljesítmény!

Tavaly az ipari épületek átlagos kivitelezési ideje 515 nap volt, ami nagyon sok. Nemzetközi összehasonlításban ennek az egyharmada, legrosszabb esetben is a fele az elfogadható. Persze, nehéz úgy javítani a helyzetet, hogy öt esztendő alatt az egy munkahelyre jutó építő- és szerelőipari dolgozók száma növekedés helyett csökkent, 37 főről 32-re. A gyakran emlegetett koncentráció így pusztán sóhaj-óhajjal válik. Holott — kézenfekvő — a kivitelezés meggyorsítása egyenlő a kamatok érkezésének lerövidült idejével is.

Meghökkenítő, mennyire nagyvonalúan kezeljük azokat a forrásokat, amelyek minden különösebb újabb kiadás, befektetés nélkül hozzásegítenének bennünket a már elköltött források hasznosításához. A felületes előkészítés, az ismétlődő tervmódosítás, a szervezeti kivitelezés, az apró, de az átadást akadályozó szakipari részmunkák késedelme: csupán néhány az okok közül, s az okozat a várt bevétel elmaradása, a remélt — tervezett — kisebb összege, vonatkozó megérkezése a közös pénztárból. Az állami vállalatok érdekeltjeit képviseli tehát az a közelmúltban hozott kormányhatározat, amely szerint állami hozzájárulás és hitel — kevés kivételtől eltekintve — nem adható olyan beruházások, amelyek a megvalósítási ideje három évnél hosszabb. Ugyanezt a célt szolgálja egy másik intézkedés: a nagyberuházásoknál a befejezési határidő lejártá után az Állami Fejlesztési Bank nem fizet, s a további költségeket a vállalatoknak saját forrásaikból kell fedezniük. Indokolt szigor. Megbízható számítások ugyanis azt mutatják, hogy a beruházások csupán időre történő befejezése — azaz nem a tervezettnél jobb, hanem a tervezett megegyező kivitelezése — 1,5–2 százalékkal növelné a nemzeti jövedelmet. Ez, a tavalyi nemzeti jövedelem összege alapján, 7,5–10 milliárd forint lenne. Lehetne...

Lázár Gábor

Boltok a tanyavilágban

— Mérünk mindent, kenyeret, tejet, ennivalót, még tanyai villanyunk is van — mutat a petróleumos butykosra Vigh Tamásné.

Jönnek a vevők a csengelei vasútállomás melletti boltba. Erdőesarakról, Lehegőből, Perczelből. Tarján Józsefné bevásárol a szomszédoknak is. Turi Mártonné nézi, mi kapható és sorolja: citrom, cukor, bors, sör, pálinka, ez mind kell, és máris mérteti a családnakvalót. Két mogyorós csokit is kér a gyerekeknek, majd amikor nem sokat kap vissza az ötszázasból, vesz még szalámit is. Hiába szortírozza a pakot, hogy mind beleférjen a szatyorba, a két zsebbe is jut az aprajából.

— Mivel viszi el ezt a nagy csomagot?

— Autóval. Három kilométerre lakunk innen. Odáig nem gyalogolok.

— A csengelei bolt közelebb...

— Ide szeretek jönni, itt van minden.

Amióta tápot is árulnak, „megugrott” a kis bolt forgalma. Vigh Tamás forgalmista az állomáson, másodállásban itt eladó, beszerző, üzletkötő, mindent megtesz, hogy sok vásárlójuk legyen. Elsorban a környék lakóin segítenek, ha több árut adnak el. Kapható például mindenféle táp: hizónak, süldőnek, malacnak való, sőt még korpapótló is.

Néha kisegítik a szomszéd boltot is. Vigh Sándorné és Németh Józsefné a kisteleki vonattal jött, mert a perczeli bolt három napig leltározott.

— Most itt költjük a pénzünket — nevei el magát Vigh Sándorné. Neki messze esik ez a bolt, de gyakran el szokott ide „szaladni”, megnézni, hogyan boldogulnak a gyerekek, mivel a menyé és a fia itt boltos. Egyszerre két dollot intéz el: viszi, ami kell és tülesik a családlatogatáson is.

Bischoff József, a kisteleki Egység ÁFÉSZ elnöke elégedett a tanyai boltok forgalmával. Az ÁFÉSZ szemében a tanyai lakosok is ugyanolyan vásárlók, mint a falusiak, vagy a városiak. Sőt, Megkülönböztetett figyelemmel kísérik a boltok ellátását. Több a munka velük, költségesebb a szállítás, a kenyeret túrájartat viszi a kenyérgyárból mindennap a környező községekbe, s egyúttal sorba veszik a sofőrök a tanyai boltokat is.

A csengelei tanács kapott 140 ezer forintot a tanyaiak életkörülményeinek javítására, s a pénzt a kereskedelmi ellátás javítására fordították. A kistelekiek ezt a boltokra költik.

— Időben kap minden tanyai bolt árut?

— Az első fél évben voltak ellátási zavarok — feleli az elnök —, de mostanra minden rendeződött. Ásztalhoz ültünk, megbeszéltük a teendőket. A lisztet, cukrot és más szaksz árut a kisteleki raktárban tárolja a FÜSZÉRT. Ha valahol hiányoznának a napi cikkek — a nagyközségi ABC-ből szállítunk, ha a szükség úgy kívánja.

Az alsó-balástyai iskola mellett kis tanya szerénykedik az út szélén. Ide járnak vásárolni a forráskúti, az öszezéki, a balástyai határban lakók. Kondász Erzsébet boltos, motorral jön mindennap. Öt éve nyitottak itt üzletet a kistelekiek. Ahogy befordul Borbola István a kenyeres autóval, szállingóznak a környékiek. A sofőr átszámolja a kenyeret és a kiflit. Guba Antal leteszi a teli kosarat a sörösládák mellé.

Reggelente 1000–1500 kenyeret pakolnak a csomagtartóba, fél hétkor indulnak a kistelekről és 60–80 kilométert kocsiháznak, mire bejárák a balástyai határt. A tanyán is kell a friss kenyér. Akárcsak a tej! Évről évre